

שאלה 1

- **שאלה 1.א (1)** בני אדם משתיקים את הקול, גוערים בו, מבקשים 'להשתחרר' ממנו". איזה "קול" בני האדם מנסים להשתיק?
  - **תשובה:** בני האדם משתיקים את קול החרטה (הפנימי) על מעשיהם הרעים, את קול הרהור התשובה. [50%]
- **שאלה 1.א (2):** מה בני האדם עושים כדי להשתיק את ה"קול" הזה?
  - **תשובה:** בני האדם גוערים בקול זה/מבקשים להשתחרר ממנו על ידי חטאים חדשים, שוקעים בתועבות החיים/מסיחים את דעתם ממנו. [50%]
- **שאלה 1.ב:** המהר"ל כתב בנוגע לשמות "אדם" ו"בהמה": "כל אחד יזכה שמו עליו". הסבירו כיצד השם "אדם" והשם "בהמה" מלמדים על מהותו של כל אחד מהם.
  - **תשובה:** האדם נקרא כך משום שהוא נוצר עפר מן האדמה. כפי שהאדמה מוציאה צמחים ואילנות מן הכוח אל הפועל, כך גם האדם מוציא את שלמותו מן הכוח אל הפועל. הבהמה נקראת כך כי בה מה, כלומר, השלמות שלה נמצאת כבר בה, והיא מוציאה דברים מן הכוח אל הפועל כי הם כבר נמצאים בה.

שאלה 2

- **שאלה 2.א (1):** על פי רש"ר הירש, מהי "אמונת החטא הקדמון" על פי הדת הנוצרית?
  - **תשובה:** "אמונת החטא הקדמון" היא שמאז חטא האדם הראשון בגן עדן, החטא טבוע באדם, והוא לא יכול להיות טוב מטבעו. [40%]
- **שאלה 2.א (2):** מהי דעתו של רש"ר הירש על אמונה זו? כתבו הוכחה אחת שהוא מביא לטענתו על אודות אמונה זו.
  - **תשובה:** דעתו: האדם לא התקלל ולכן הוא טוב מטבעו. רק התנאים החיצוניים הם שהשתנו. [20%] הוכחה (אחת מהבאות): אין זכר במעשה גן העדן לקללה האמורה על האדם; אילו היה החטא טבוע באדם, לא היה מקום לתשובה; אבות האומה זכו בקרבת ה' בכוחם שלהם; מקורות כגון "אלוקי נשמה שנתת בי טהורה היא". [40%]
- **שאלה 2.ב (1):** "תכלית העולם וכל אשר בו הוא איש חכם וטוב". על פי הרמב"ם, הסבירו את מעלותיו של איש "חכם" ושל איש "טוב".
  - **תשובה:** "איש חכם" הוא מי שפיתח את שכלו, לדעת את המושכלות והאמיתות שבעולם. "איש טוב" הוא מי שפיתח את המידות שלו, כדי ליצור חברה טובה. [50%]
- **שאלה 2.ב (2):** כל בוגרי כיתה י"ב החליטו לצאת למנגל כל הלילה עם בירה ובשר כשר למהדרין. על פי הרמב"ם, האם זהו מעשה חיובי, שלילי או ניטרלי? נמקו.
  - **תשובה:** על פי הרמב"ם זהו מעשה שלילי. השקיעה בעולם הגוף והתאוות (גם אם הם מותרים), מנמיכה את עולם הרוח. תיקון הנפש הוא בחורבן הגוף. [50%]

שאלה 3

- **שאלה 3.א:** במה הדברים שאמר אוהד בן עמי (על אמונה בשבי) דומים לדבריו של ויקטור פרנקל?
  - **תשובה:** גם ויקטור פרנקל וגם אוהד בן עמי מתארים אמונה עמוקה שגוברת על המציאות של השבי או המחנה; אמונה ש"החזיקה" את רוחם, ולכן סייעה להם לשרוד.
- **שאלה 3.ב (1)** על פי רמח"ל, כיצד אפשר לקרב את הגאולה?
  - **תשובה:** על פי רמח"ל, הדרך לקרב את הגאולה היא להצטער על הגלות (או: על מיעוט כבוד ה', ישראל, ירושלים והמקדש) ולהתפלל על הגאולה. [50%]
- **שאלה 3.ב (2):** על פי רמח"ל, על מה החסיד מצטער כשעם ישראל נמצא בגלות?
  - **תשובה:** החסיד מצטער על חילול שם שמיים כשעם ישראל נמצא בגלות. [50%]

שאלה 4

- **שאלה 4.א: (1).** הציגו את שני הדברים המרגילים לענווה, והסבירו את ההבדל המהותי ביניהם.
  - **תשובה:** שני הדברים המרגילים את האדם אל הענווה הם **הרגילות** שהיא התנהגות בצניעות ובשפלות. **ההתבונן** שהוא חשבון נפש של האדם על אישיותו ועל מהותו כאדם. ההבדל הוא שהרגילות מתמקדת בפעולות החיצוניות, ואילו ההתבוננות מתמקדת במבט של האדם "פנימה". [כל דבר 20%, ההבדל 20%]
- **שאלה 4.א: (2).** הסבירו שני עניינים שיש להתבונן בהם (על פי רמח"ל).
  - **תשובה:** (רק שניים מהבאים): הידיעה מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון.
    - * יש בחיים שלנו תמורות. למשל, מי שהיה עשיר עשוי להפוך לעני. לכן אדם שמתגאה מגלה ביטחון במצב שאין אפשרות להיות בטוח בו.
    - * התבוננות בחובת האדם לבוראו ובכך שהאדם אינו ממלא את חובתו כראוי.
    - * הכרת חולשת השכל האנושי שנוטה לטעויות ולכזבים. [כל דבר 20%]

- **שאלה 4.ב: (1).** הציגו שלוש מידות טובות שאפשר ללמוד מהחיות: חתול, נמלה, יונה, תרנגול.
  - **תשובה:** חתול – צניעות; נמלה – איסור גזל/חריצות; יונה – עריות; תרנגול – דרך ארץ. [כל מידה 15%]
- **שאלה 4.ב: (2).** מהי המסקנה של הרב פינקל בנוגע לטבעם של בני האדם, וכיצד הוא מגיע למסקנה זו?
  - **תשובה:** מסקנתו היא שבני האדם טובים מטבעם. הוא מגיע לכך בטענת קל וחומר, אם לבעלי החיים יש תכונות טובות כל כך, על אחת כמה וכמה בני האדם שהם הנבחרים מכל היצורים. [מסקנה 25%, הק"ו 30%]

שאלה 5

- **שאלה 5.א: (1)** "שוטה ששמע את תהילת האתרוג... ויצעק... פרי מר וארסי". מהי התגובה הנכונה על צעקתו של השוטה?
  - **תשובה:** התגובה הנכונה היא כי מי שאוכל אתרוג בוסרי הוא שוטה. היה עליו לחכות להבשלת האתרוג ורק אז לאכול ממנו. [50%]
- **שאלה 5.א: (2)** הסבירו את הנמשל של משל זה.
  - **תשובה:** טועה מי שמוצא מידה רעה בנער וכועס עליו. עדיין לא בשלה התנהגותו של הנער ולכן אין סיבה לכעוס עליו. [50%]
- **שאלה 5.ב:** האם מידת הגאווה היא מידה רעה בכל מצב? הסבירו על פי הראי"ה קוק, או "אורחות צדיקים".
  - **תשובה:** מידת הגאווה אינה מידה רעה לגמרי בכל מצב (או: יש גם גאווה שהיא טובה).
    - על פי הראי"ה, יש אור אלוקי/עוז שמייצג את גאווה ה'. האדם גאה בכך שהוא מייצג את תורת ה'.
    - על פי "אורחות צדיקים", יש גאווה חיובית בגוף (וגאווה זו חיובית כדי שלא נזניח את הגוף ואת הבריאות שלנו). גאווה בחוכמה ובמעשים טובים גורמת לאדם לרצות ולהוסיף עוד חוכמה ומעשים טובים.

שאלה 6

- **שאלה 6.א: (1).** מה היה חטאם של בני הדורות שקדמו לחורבן בית שני?
  - **תשובה:** שנאת חנם, חשדנות באפיקורסות כלפי מי שחשב אחרת מהם, שפיכות דמים. [50%]
- **שאלה 6.א: (2).** תארו את התנהגות האבות שבזכותה הם נקראו "ישרים".
  - **תשובה:** האבות פעלו לטובת בני האדם אפילו אם היו עובדי אלילים. [50%]
- **שאלה 6.ב: .**מה מניע אדם שמגיע למדרגה של אהבת ה' להיות מוסרי ובעל מידות טובות?
  - **תשובה:** מה שמניע את האדם שמגיע למדרגת אהבת ה' להפיץ תורה ברבים הוא הצער על היעדר כבוד ה'.

שאלה 7

- **שאלה 7.א (1)** האם השאלה "היכן אלוקים" בשואה היא שאלה שמותר לשאול? נמקו.
  - **תשובה:** על פי הרב ברקוביץ, השאלה ראויה להישאל. האמונה, בגלל היותה אמון באלוקים, תובעת ממנו צדק ואינה יכולה לסבול אי צדק ואכזריות. [50%]
- **שאלה 7.א (2)** מה צריכה להיות המטרה של אדם מאמין ששואל על השגחת ה' בשואה?
  - **תשובה:** המטרה היא לנסות לקבל תשובה/ להצהיר על אמונתו אך לא מתוך העמדת פנים כאילו לא אירעה השואה/ להשאיר את אמונתו בעלת משמעות. [50%]
- **שאלה 7.ב.** האם הרמב"ם היה מסכים עם דברי יהודה ("לא היינו מוכנים צבאית") ונטע ("בגלל החמאס") בנוגע ל-7 באוקטובר?
  - **תשובה:** הרמב"ם היה עשוי להסכים עם שניהם. דברי נטע מתאימים כי צרות מגיעות בגלל בחירה רעה של אנשים אחרים. דברי יהודה מתאימים כי במעשינו ובמחדלינו אנו מביאים על עצמנו צרות.

שאלה 8

- **שאלה 8.א (1)** הסבירו כיצד השקפת ניטשה והשקפת מרקס מבטאות כפירה בצלם האלוקים שבאדם.
  - **תשובה:** ניטשה רואה את האדם כמחפש שליטה, ומרקס כמחפש הצלחה כלכלית. תפיסות אלו משקפות ניצול ורדיפת כוח שאינם עולים בקנה אחד עם צלם האלוקים המוסרי. [50%]
- **שאלה 8.א (2)** מדוע אין ללכת אחר הרוב בנוגע לאמונה וכפירה?
  - **תשובה:** ייתכן שרוב בני האדם נמשכים אחרי הנטייה הבהמית שלהם, אך המיעוט הצודק הם שמצליחים לשלוט ביצרים. [50%]
- **שאלה 8.ב.:** כתבו מה הן הסיבות לכפירה המתבטאות בשניים משלושת הפסוקים שהובאו (רס"ג).
  - **תשובה.** 1. "אמר נבל – "...תאווה (כפירה כדי להתיר עשיית כל העולה על רוחם) 2. "רשע כגובה אפו – "... גאווה (חושבים שיודעים הכל ולא לומדים אמונה) 3. "דברי נרגן – "... השפעה רעה של דברי כפירה.

שאלה 9

- **שאלה 9.א (1):** איזה סוג של תשובה הרמב"ם מתאר ב"הלכות תשובה" (שינוי שם וכו'), ואיזה סוג אינו מתואר?
  - **תשובה:** הרמב"ם מתאר תשובה של "ביעור הרע" (או תשובה מיראה), ואינו מתאר תשובה של "העלאת הרע" (או תשובה מאהבה). [50%]
- **שאלה 9.א (2):** על ידי איזו תשובה זדונות נעשות כזכויות? הסבירו.
  - **תשובה:** על פי הרב סולובייצ'יק, בתשובה מאהבה/ בתשובה של העלאת הרע זדונות נעשות כזכויות. בדרך תשובה זו "אין השב נהפך לאחור". בדרך תשובה זו העתיד נבנה על יסודות העבר. "תוקפו של החטא והרגשת האשמה והבושה שבאה לו בעטיו, נהפכים בקרבו של השב לכוח איתנים המושך את החוטא לזנק ולהתפרץ לעבר בורא עולם". [50%]
- **שאלה 9.ב.:** השלימו את הטבלה לפי הרב זווין (דרך האש ודרך האור).
  - **תשובה**

דרך האש	דרך האור	
"ובערת הרע מקרבך",	"קומה ה' ויפוצו אויביך..."	פסוק המבטא מלחמה ברוע
בית שמאי	בית הלל	של מי הגישה החינוכית הזו?
מלחמה ביוונים	טיהור המקדש	מה עשו החשמונאים?
פוחת והולך	מוסיף והולך	הדלקת נרות חנוכה
המערכה שעל המזבח	נר שבת	מצווה נוספת

הנושא: גאולה וימות המשיח - 2 מתוך 3 שאלות

10.א (1) "הגלות היא שינוי ויציאה מן הסדר..." בהמשך דבריו הוא כותב על שני דברים נוספים שאינם על פי הטבע והסדר הרצוי. כתבו מה הם שני הדברים האלה?

תשובה: שני הדברים הם **הפיזור** של עם ישראל בין האומות, ו**השעבוד** שלהם באומות. [כל דבר 25%]

(2) על פי המהר"ל, הסבירו כיצד "הגלות בעצמה היא ראייה והוכחה ברורה על הגאולה.

תשובה: על פי המהר"ל, הגלות היא יציאה מהסדר, אבל כל דבר חוזר בסוף למקומו הטבעי. לכן המצב הבלתי טבעי מספר בעצמו כי הוא זמני ועתיד להשתנות, כלומר הגלות מוכיחה שתבוא גאולה. [50%]

ב. (1) על פי הרב עוזיאל, מה מגדיר את הלאום היהודי, ומה מגדיר לאומים אחרים?

תשובה: הלאום היהודי מוגדר על פי **השקפת עולם**, בעוד לאומים אחרים מוגדרים על פי **השלטון שלהם**. [כל לאום 25%]

(2) כיצד הגדרה זו של הרב עוזיאל עשויה להשפיע על יכולת ההשרדות של העם היהודי?

תשובה: שלטונות נופלים וקמים ולכן לאומים נכחדים, אך **השקפת העולם היהודית נצחית**, ולכן כושר ההשרדות של העם הוא נצחי. [50%]

11.א. (1) בנוגע לאיזו טענה אמר החבר למלך כוזר "מצאת מקום חרפתי?"

תשובה: על הטענה שהחבר **אינו עולה לארץ ישראל** אך מתפלל עליה. [50%]

(2) איזו תכונה רעה חרפה זו מבטאת? **תשובה:** היא מבטאת **צביעות**. [50%]

ב. לפי "החפץ חיים": מי הם שני סוגי האנשים שיקרבו את הגאולה, וכיצד כל סוג עשוי לקרב את הגאולה?

תשובה: **צדיקים וכופרים**. [כל סוג 15%]

הצדיקים יקרבו את הגאולה במעשיהם, והכופרים יקרבו אותה כי הקב"ה לא יאפשר לכפירה להשתלט. [כל סוג 35%]

12. א. הרב סלובייצ'יק: בחרו בדפיקה אחת (התאולוגית או "דם יהודי אינו הפקר") והסבירו מדוע הגדיר אותה כך הרב סלובייצ'יק.

תשובה: הדפיקה התאולוגית: ביסוד מדינת ישראל התבדו טענות הנוצרים כי הקב"ה נטל מידי עם ישראל את זכותו על הארץ. זו הדפיקה החזקה ביותר מפני שהיא מהווה תשובה ניצחת לטענות נוצריות שהיו קיימות כאלפיים שנה בנוגע לשפלות עם ישראל בגולה.

הדפיקה כי דם יהודי אינו הפקר: נכונות מדינת ישראל להגן על בניה היא "תשובה רועמת" לאנטישמיות הנאצית שהפכה את היהודים לדגי ים המופקרים לכול. לכן דפיקה זו היא החשובה ביותר כי היא מהדהדת את ההפך הגמור מן הפקרות חיייהם של עם ישראל. [מספיק 'דפיקה' אחת]

ב. בחרו בשתיים מארבע הדפיקות האחרות, והסבירו אותן.

תשובה:

1. דפיקה פוליטית – הכרה בין-לאומית בזכותו של העם היהודי למדינה, בעיקר בהחלטת האו"ם מ-1947. הרב רואה בכך קריאת השם לישראל לנצל את ההזדמנות שניתנה להם.

2. דפיקה בשדה הקרב – ניצחון במלחמת העצמאות למרות תנאים קשים מאוד. הוא מבטא בכך התערבות אלוהית שמגלה את כוחו של עם ישראל גם מבחינה פיזית ולאומית.

3. דפיקה בליבות הנוער המתבולל – התחייה הציונית והמדינית עוררה התעוררות זהותית גם בקרב יהודים מתבוללים. הדפיקה הזו באה לידי ביטוי ברגש של שייכות מחודשת לעם ולארץ.

4. ארץ-ישראל כמקלט בטוח – לאחר השואה קמה מדינה שמאפשרת ליהודים מקלט בטוח. הרב רואה בזה נס היסטורי והשגחה אלוהית שמספקת מקום פיזי של הגנה על חיי העם. [מספיק 2, כל 'דפיקה' 50%]

חלק שני (48 נקודות), הנושא: אני מאמין (חובה) - 3 מתוך 4 שאלות

13 א (1) גם ריה"ל וגם רבי נחמן חושבים שעדיף לעבוד את ה' בתמימות. למרות זאת, כל אחד מהם מתיר לאנשים מסוימים את החקירה בעניין האמונה. למי כל אחד מהם מתיר את החקירה?

תשובה: ריה"ל מתיר למי שנטה ממדרגת התמימות, ורבי נחמן מתיר רק ל"צדיק גדול מאוד". [40%]

א (2) מדוע כל אחד מהם מתיר את החקירה לאנשים מסוימים?

תשובה: ריה"ל כי מוטב שאדם כזה שנטה ממדרגת התמימות ימצא תשובה על שאלותיו ולא יישאר בספקות האמוניות המביאות לאבדון. ר' נחמן מתיר רק לצדיק גדול לחקור כי אדם שאינו צדיק גדול שמכניס את עצמו לחקירות אלה עלול ליפול בהן, כלומר עלול להישאר בשלב הקושיות על האמונה ולהימנע מחיפוש התשובות. [60%]

ב רבנו בחיי מוכיח מן ההיגיון (השכל), מן התורה (הכתוב) ומדברי חז"ל (הקבלה) שגם את חובות הלבבות חייבים אנו מן התורה. כתבו שתיים מן ההוכחות שלו

תשובה שתיים מהבאות:

1. הוכחה מן השכל - חובות האיברים אינן שלמות בלי לב ורצון, כלומר חובות הלבבות מהוות את שלמות המצוות/ אם יש ציווי על האיברים ק"ו על הלבבות (עמ' 129 שורה 20 והלאה).
2. הוכחה מן התורה - "ואהבת את ה' אלוהיך" / "לא תחמוד/לא תשנא את אחיך..."
3. הוכחה מדברי חז"ל - "רחמנא ליבא בעי" / "ליבא ועינא תרי סרסורי דחטאה נינהו". [מספיק 2, כל הוכחה - 50%]

14 א (1) מהו ההבדל בין יצירת העולמות לבין יצירתו של כלי?

תשובה א (1) אומן - הכלי שיצר ממשיך להתקיים, גם כאשר ידיו "מסתלקות" מן הכלי, אך העולם לא יתקיים אם הקב"ה לא ימשיך לקיימו בכל רגע ורגע. [40%]

א (2) ממה נובע הבדל זה?

תשובה: הסיבה להבדל היא שהאומן יוצר יש מיש אך הקב"ה יוצר יש מאין. [60%]

ב על פי רמב"ם, הציגו שלושה הבדלים בין נבואת משה רבנו לבין נבואת שאר נביאים?

ב שלושה מהבאים:

- משה מתנבא בלא אמצעי "פה אל פה אדבר בו".
  - משה יבוא אליו הדיבור גם בהיותו ער ולא רק בחלום ובשנתו.
  - משה לא ישיגהו רתת בעת הדיבור האלוקי ולא יחלשו כוחותיו.
  - משה תנוח עליו הנבואה ברצונו ולא רק ברצון ה'. [2] **הבדלים 80%**, [3] **הבדלים 100%**
- ג. החזון איש, 'אמונה וביטחון': מהו המבחן שבוחן אם פיו וליבו של אדם שווים בנוגע לביטחון?
תשובה: המבחן הוא אם **בשעת מבחן** יעמוד בביטחונו.

15 א (1) הרב שקופ: "בהשקפה ראשונה רגשי אהבת עצמו ורגשי אהבת זולתו הם כצרות [מנוגדות] זו לזו". הסבירו משפט זה.

תשובה: במצבים רבים יש התנגשות בין רצון האדם לרצון סביבתו. [40%]

א (2) הביאו דוגמה משלכם הממחישה את המשפט שבפתיח. **תשובה:** תתקבל כל דוגמה מתאימה. [20%]

א (3) כיצד אדם יכול להגיע למדרגה שבה רגש אהבת עצמו עוזר לו לאהוב את כל עם ישראל ואת כל העולם?

תשובה: כאשר ה"אני" של האדם כולל את עם ישראל ואת העולם, אז רגש אהבת עצמו יעזור לו לאהוב את עם ישראל ואת העולם. [40%]

ב לראובן קל יותר להתרכז כאשר הוא מתפלל לבדו בחדרו, ולכן הוא נמנע מלהתפלל במניין. האם ריה"ל היה יכול להסכים עם המעשה של ראובן? נמקו את תשובתכם.

תשובה: ריה"ל עשוי היה להתנגד למעשהו של ראובן. לתפילה בציבור יש כמה יתרונות לעומת תפילת היחיד: בתפילת הציבור האחד משלים את רעהו / כאשר מתפללים על רעהו ליחיד בעוד שבתפילת יחיד כמעט תמיד יש פגם, בזכות הרוב יזכו להצלחה גם היחידים שכפרטים אינם זכאים, הציבור זכאי.

ג. (1) 'משלי הבן איש חי': מה שאל הבן את אביו בנוגע לפסוק "כי אם לבינה תקרא"?

תשובה: מדוע התורה נקראת אם ולא אב, הרי האב מלמד בינה. [40%]

(2) מה השיב האב? **תשובה:** קבלת התורה צריכה להיות **ודאית** כמו בירור ודאות האם. [60%]

16 א (1) על פי רמח"ל, איזו תועלת אדם יכול להפיק מלימוד חוזר של הספר "מסילת ישרים"? הסבירו את תשובתכם.

תשובה: על פי רמח"ל, התועלת הצומחת לאדם מקריאה חוזרת ב"מסילת ישרים" היא ריענון הנושאים המופיעים בו בליבו של הלומד. מטרתו של הספר אינה "חידושין" אלא להזכיר לאדם את הידוע לו. [50%]

א (2) מדוע רק מעטים לומדים את "ענייני שלמות העבודה"? הציגו סיבה אחת לכך.

תשובה א (2) סיבה אחת מהבאות:

• על פי רמח"ל, מעטים לומדים את ענייני שלמות העבודה מפני שלא צריך להקדיש זמן לימוד משמעותי לדברים פשוטים וברורים כאלה.

• הסטיגמה היא שמי שלומד עניינים אלה הוא אדם לא משכיל.

• התפיסה המקובלת היא שענייני שלמות העבודה כרוכים באמירת מזמורים רבים, וידויים ארוכים מאוד, צומת קשים וטבילות בשלג. [מספיק סיבה אחת 50%]

ב (1) הראי"ה קוק כתב על "שאיפה להקים ציבור אנושי גדול אשר ישמור דרך ה' לעשות צדקה ומשפט". לדברי הראי"ה, מה נדרש כדי לממש שאיפה זו, ומדוע דבר זה דרוש?

תשובה: על פי הראי"ה, כדי למלא את השאיפה להקים ציבור אנושי גדול נדרש שלציבור זה תהיה מדינה פוליטית וסוציאלית. מדינה נדרשת כדי להוכיח שאפשר לחיות באור האידאה האלוקית לא רק כיחידים אלא גם כציבור, כעם על כל מוסדותיו. [מה נדרש 30%, נימוק 40%]

שאלה ב (2) לדעתכם, האם עם ישראל מממש שאיפה זו כיום? נמקו את דעתכם. **תשובה:** תתקבל כל תשובה מנומקת. [30%]

חלק שלישי (16 נקודות), נושא: אמונה, תרבות ויצירה - 1 מתוך 2 שאלות

שאלה 17

• **שאלה 17. א.:** הסבירו מה הם שני "ההכרחים" של הסופר והמשורר, ומה גורם לכל אחד (לפי הראי"ה).

○ **תשובה:** ההכרח הראשון הוא הכרח נפשי לעסוק בשירה, והוא נובע מן הצורך של הסופר או המשורר להוציא את כישרונו מן הכוח אל הפועל. ההכרח השני הוא העיסוק בדברים טכניים, והוא נובע מצורכי החיים שמזדמנים לנו בכל עת ובכל שעה. [הכרח - 20%, גורם 30%]

• **שאלה 17. ב. (1):** כיצד מבינים את רבי עקיבא "הגמדים... בעלי עיניים טרוטות" וכיצד מבינים אותו "טהורי לב"?

○ **תשובה:** גמדים – רואים בו אהבה גשמית פשוטה בהווה. טהורי לב – רואים בו ביטוי רוחני לאהבת ה' וישראל וגאולה עתידית. [50%]

• **שאלה 17. ב. (2):** כיצד דברי הראי"ה על "הגמדים" רומזים לסופרי ההשכלה?

○ **תשובה:** המשכילים ראו בשיר השירים קובץ שירי אהבה פשוטים ללא משמעות אלגורית-קדושה, וזו עמדת הגמדים. [50%]

שאלה 18

• **שאלה 18. א.:** במשל הבובה – מהו האות ועל מה הוא מעיד?

○ **תשובה:** האות הוא בקשת האומנות (הקמת "בצלאל"). הוא מעיד על הבסיס הפיזי לתחייה הרוחנית והלאומית.

- **שאלה 18.ב:** תארו את שתי התועלות של האומנות למשפחות רבות ולבני ציון .
    - **תשובה:** למשפחות רבות – פרנסה וכלכלה. לבני ציון – פיתוח רגש היופי והטוהר/הסתכלות אופטימית על עבודה.
-

נושא: החיים והמוות, 1 מתוך 2 שאלות

שאלה 19

- **שאלה 19.א:** ציינו את שלוש פעולות הנשמה כלפי הגוף, הסבירו שתיים מהן.
  - **תשובה:** הנשמה נותנת לגוף חיות, היא נותנת דעת והיא מזככת את הגוף מן החומריות (הכנה לחיי העוה"ב).
  - **שאלה 19.ב:** מה היה היחס בין הגוף לנשמה לפני החטא ולאחריו?
    - **תשובה:** לפני החטא הנשמה הייתה עשויה לזכך את הגוף בקלות ולא היה צורך במוות כחלק מתהליך יציאת הנשמה מן הגוף לשם זיכוכו מחדש. לאחר החטא תהליך הזיכוכ של הגוף מסובך יותר וכרוך במוות.

שאלה 20

- **שאלה 20.א:** לפי ריה"ל, כיצד האדם מגיע לחיי נעימות בעוה"ב לפי "מה שאומרים אנשי דתות ידועות"?
  - **תשובה:** אדם מגיע לחיי נעימות בעולם הבא על פי "דתות ידועות" כאשר הוא מצהיר בכמה מילים על אמונתו.
  - **שאלה 20.ב:** הסבירו את הביקורת של האסירה מטהראן לאור ביקורת ריה"ל.
    - **תשובה:** האסירה מטהרן הוכרחה להמיר את דתה מנצרות ולהצהיר על אמונתה באסלאם במנטרה "אללה אכבר". דבריה האלה: "וזהו. כבר לא הייתי נוצרייה" מעידים על גישתה הביקורתית: כניסה לדת אחרת אמורה להיות מעשה הדרגתי ולא "על רגל אחת", בהצהרה אחת.

בהצלחה